

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

«ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Розробник:

ІЛЬЧЕНКО Алла,

доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін,

к.пед.н., доцент

Полтава, 2022 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Інноваційна педагогічна діяльність
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	Викладач: Ільченко Алла , к. пед. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Контакти: ауд. 454, навчальний корпус № 4 e-mail: alla.ilchenko@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/ilchenko-alla-myhaylivna
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Спеціальність	204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
Освітня програма	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва
Попередні умови для вивчення дисципліни	«Англійська мова академічного спрямування», «Сучасні інформаційні технології в науковій діяльності».

Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії системи знань про інноваційну педагогічну діяльність відповідно до змісту і напрямів реформування сучасної вищої освіти, теоретико-методологічних, організаційно-процесуальних, методичних засад освітньо-наукового процесу у закладах вищої освіти; розвиток практичних умінь і навичок організації освітнього процесу, інноваційної науково-дослідної та професійної діяльності майбутніх викладачів за державними та європейськими стандартами, потребами суспільства.

Основні завдання навчальної дисципліни: поглиблення, розширення, інтеграція знань про організацію освітнього процесу у сучасних закладах вищої освіти, інноваційну педагогічну діяльність викладача; практичне опанування інноваційними методами, формами організації навчально-виховного процесу у закладах вищої освіти, впровадження сучасних інноваційних технологій викладання; виховання особистісних якостей майбутнього викладача, відповідального ставлення до виконання професійних обов'язків, прагнення до самонавчання, саморозвитку, самовдосконалення; формування педагогічної культури як складової частини високого рівня професіоналізму сучасного викладача-науковця.

Компетентності:

загальні:

ЗК01. Здатність створювати нові та застосовувати відомі спеціалізовані знання у професійній та науковій діяльності.

ЗК02. Знання та розуміння наукової діяльності.

ЗК04. Здатність до використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях.

ЗК05. Навички використання сучасних засобів інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

спеціальні (фахові, предметні):

ФК07. Здатність планувати наукові дослідження та публікувати їх результати, патентувати способи та моделі, захищати інтелектуальну власність.

ФК08. Здатність володіти знаннями з біобезпеки, біоетики, морально-етичними нормами.

ФК12. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у ЗВО.

Програмні результати навчання:

РН11. Знати та розуміти нормативно-правове забезпечення освітнього процесу в Україні, здійснювати науково-педагогічну діяльність з високим рівнем педагогічної майстерності та використанням сучасних засобів і методів викладання.

Методи навчання: словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда проблемно-пошукового характеру, діалог); наочні методи (ілюстрування), практичні методи (робота з навчально-методичною літературою, виконання практичних завдань); методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу, метод використання життєвого досвіду); методи стимулювання, мотивації й обов'язку (роз'яснення мети навчального предмета, висування вимог до вивчення навчальної дисципліни, контроль), інтерактивні методи (робота в парах, групах, коло ідей, навчальні дискусії); інноваційні методи (проекування, ситуативне моделювання); комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання).

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин				
	<i>(204АС ТВППТ дфд 2022)</i>				
	усього	у тому числі			
л		с	лаб.	с.р.	
Тема 1. Науково-теоретичні засади педагогічної інноватики.	10	2		-	8
Тема 2. Інноваційні тенденції розвитку сучасної вищої освіти.	10	2	2	-	6
Тема 3. Теоретико-методологічні аспекти інноваційної педагогічної діяльності.	10	2	2	-	6
Тема 4. Студентоцентроване навчання.	10	2	-	-	8
Тема 5. Готовність до інноваційної діяльності як важлива професійна якість викладача ЗВО.	10	2	2	-	6
Тема 6. Теорія і практика навчання як один із шляхів формування готовності до інноваційної педагогічної діяльності.	10	2	2	-	6
Тема 7. Інноваційні освітні технології та методики: сутність і характеристика.	10	2	2	-	6
Тема 8. Інноваційні підходи до організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти.	10	2	2	-	6
Тема 9. Педагогічний контроль у закладі вищої освіти: інноваційний підхід.	10	-	2	-	8
Усього годин	90	16	14	-	60

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти						
	Підготовка тези наукової доповіді	Опитування, участь у дискусіях	Тестування	Самостійна робота		Екзамен	Разом
				завдання з теми	Реферат, презентація		
PH 11	18	28	8	18	8	20	100
Разом	18	28	8	18	8	20	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання						
	Підготовка тези наукової доповіді	Опитування участь у дискусіях	Тестування	Виконання завдань самостійної роботи		Екзамен	Разом
				завдання з теми	Реферат, презентація		
Тема 1. Науково-теоретичні засади педагогічної інноватики.		-		2			2
Тема 2. Інноваційні тенденції розвитку сучасної вищої освіти.		4		2			6
Тема 3. Теоретико-методологічні аспекти інноваційної педагогічної діяльності.		4		2			6
Тема 4. Студентоцентроване навчання.		-		2			2
Тема 5. Готовність до інноваційної діяльності як важлива професійна якість викладача ЗВО.		4		2			6
Тема 6. Теорія і практика навчання як один із шляхів формування готовності до інноваційної педагогічної діяльності.		4		2			6
Тема 7. Інноваційні освітні технології та методики: сутність і характеристика.		4		2			6
Тема 8. Інноваційні підходи до організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти.		4		2			6
Тема 9. Педагогічний контроль у закладі вищої освіти: інноваційний підхід.		4	8	2			14
Реферат, мультимедійна презентація	-	-		-	4	-	8
Підготовка тези наукової доповіді	18	-	-	-	-	-	18
Екзамен	-	-		-	-	20	20
Разом	18	28	8	18	8	20	100

Критерії оцінювання

- підготовка тези наукової доповіді (виступ на конференції, круглому столі, симпозіумі тощо) з актуальних питань інноваційної педагогічної діяльності (0-18 балів)

Кількість балів	Критерії оцінювання
18	здобувач вищої освіти підготував тези наукової доповіді (виступ на конференції, круглому столі тощо)
0	тези наукової доповіді (виступ на конференції, круглому столі тощо) відсутні

опитування, участь у дискусіях (0-4 бали)

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє повне розуміння його змісту; обґрунтовує власні думки; застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій, наводить необхідні приклади, аргументує їх; активно бере участь у дискусіях, диспутах; розуміє особливості організації та здійснення освітньо-наукової діяльності в умовах динамічних змін розвитку суспільства, інноваційної педагогічної діяльності, демонструє уміння розробляти навчально-методичні матеріали для якісного викладання навчальних дисциплін у закладах вищої освіти; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови, принципів академічної доброчесності.
3	здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє належне розуміння його змісту, але припускається незначних помилок, які самостійно виправляє після зауважень викладача; застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій з допомогою викладача, наводить необхідні приклади, аргументує їх; бере участь у дискусіях, диспутах; розуміє особливості організації та здійснення освітньо-наукової діяльності в умовах динамічних змін розвитку суспільства, інноваційної педагогічної діяльності, демонструє уміння розробляти матеріали для навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови, принципів академічної доброчесності.
2	здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень теми з дисципліни, викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує власні думки; пов'язує теоретичний матеріал з практичними вміннями з допомогою викладача; участь у дискусіях, диспутах бере не охоче; розуміє на достатньому рівні особливості організації та здійснення освітньо-наукової діяльності в умовах динамічних змін розвитку суспільства, інноваційної педагогічної діяльності; демонструє на достатньому рівні уміння розробляти навчально-методичні матеріали для забезпечення навчальних дисциплін; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді; порушує принципи академічної доброчесності.
1	здобувач вищої освіти не виявляє знань більшої частини навчального матеріалу, допускає суттєві помилки, що можуть спотворювати зміст питань; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати власні думки і відчуває труднощі під час добору прикладів та поєднання теорії з практичними навичками; не розуміє особливості організації та здійснення освітньо-наукової діяльності в умовах динамічних змін розвитку суспільства; інноваційної педагогічної діяльності; уміння розробляти навчально-методичні матеріали для забезпечення викладання навчальних дисциплін демонструє на низькому рівні; допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді; не дотримується принципів академічної доброчесності.
0	відповідь відсутня; здобувач вищої освіти не бере участь у дискусіях; не розуміє особливості організації та здійснення освітньо-наукової діяльності в умовах

	динамічних змін розвитку суспільства, інноваційної педагогічної діяльності; не демонструє уміння розробляти навчально-методичні матеріали для забезпечення навчальних дисциплін; не дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови; не дотримується принципів академічної доброчесності.
--	--

- розв'язування тестів (0-8 балів)

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-8	здобувач вищої освіти демонструє розуміння організації та здійснення освітньо-наукової діяльності в умовах динамічних змін розвитку суспільства, інноваційної педагогічної діяльності (27 теоретичних питань; 0,3 – за кожен правильну відповідь).

- виконання завдань самостійної роботи (0-2 бали)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій у повному обсязі, з дотриманням принципу автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, принципів академічної доброчесності;
1	завдання самостійної роботи з теми виконані не всі, або мають неточності чи незначні помилки, з дотриманням принципу автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; принципи академічної доброчесності порушуються;
0	завдання самостійної роботи не виконані, або виконані неправильно.

реферат (0-4 бали)

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; дані правильні відповіді на додаткові питання; вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності з дотриманням принципу автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, в процесі доповіді демонструє на високому рівні сформовані навички професійної комунікації.
3	виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; відповіді на додаткові питання не повні; вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності з дотриманням принципу автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, в процесі доповіді демонструє на достатньому рівні сформовані навички професійної комунікації.
2	основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки; не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі; наявні певні неточності у викладенні матеріалу; вимоги щодо оформлення реферату дотримані; на додаткові питання дані неповні відповіді; здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє на середньому рівні сформовані навички професійної комунікації.
1	є істотні відступи від вимог до реферування, зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; висновки відсутні; здобувач вищої освіти в процесі доповіді не розкриває повно тему

	реферату, не вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності; демонструє на низькому рівні сформовані навички професійної комунікації.
0	реферативна робота не виконана.

-мультимедійна презентація (0-4 бали)

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	у презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, є власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно з дотриманням принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності; презентація характеризується оригінальністю з дотриманням вимог професійної комунікації.
3	презентація має чіткі цілі, відповідні завдання з теми; представляє собою інформацію з різноманітних джерел, структуровану у формі опорного конспекту, зрозумілу для аудиторії; зроблений акцент на важливих питаннях теми, здобувач дотримується принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності, демонструє на достатньому рівні навички професійної комунікації.
2	презентація сфокусована на темі, але висвітлює її змісту частково; наявна певна організаційна структура; можуть бути незначні помилки чи незрозумілості, вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності, демонструє на середньому рівні навички професійної комунікації;
1	презентація сфокусована на темі, але не висвітлює її змісту; організаційна структура не логічна; можуть бути значні помилки чи незрозумілості, не дотримується принципів професійної етики та персональної відповідальності, академічної доброчесності, демонструє на низькому рівні навички професійної комунікації.
0	презентація не виконана.

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
для 1-го теоретичного питання	0	Відсутні знання програмного матеріалу.
	1	Здобувач вищої освіти демонструє мінімальні знання категоріально-понятійного апарату науки, початковий рівень знань методологічних і методичних засад інноваційної педагогічної діяльності, особливостей організації освітнього процесу у закладах вищої освіти; не аргументує власну точку зору; відповідь несамостійна, безсистемна.
	2	Здобувач вищої освіти демонструє неповні знання категоріально-понятійного апарату науки, низький рівень знань методологічних і методичних засад інноваційної педагогічної діяльності, особливостей організації освітнього процесу у закладах вищої освіти; допускає помилки при аналізі основних компонентів понять; відповідь коротка, неповна.
	3	Здобувач вищої освіти демонструє достатні знання категоріально-понятійного апарату науки, середній рівень знань методологічних і методичних засад інноваційної педагогічної діяльності, особливостей організації освітнього процесу у закладах вищої освіти; з труднощами та з допомогою викладача аналізує основні компоненти понять; відповідь коротка, неповна.
	4	Здобувач вищої освіти демонструє достатні знання категоріально-понятійного апарату науки, допускає незначні помилки при аналізі основних компонентів понять, достатній рівень знань методологічних і методичних засад інноваційної педагогічної діяльності, особливостей організації освітнього процесу у закладах вищої освіти; відповідь

		послідовна, але незавершена.
	5	Здобувач вищої освіти демонструє вільне володіння категоріально-понятійним апаратом науки, при аналізі основних компонентів понять, високий рівень знань методологічних і методичних засад інноваційної педагогічної діяльності, особливостей організації освітнього процесу у закладах вищої освіти; відповідь чітка, логічна, послідовна і завершена, проте має неточності.
	6	Здобувач вищої освіти демонструє вільне володіння категоріально-понятійним апаратом науки, аналізує основні компоненти понять, високий рівень знань методологічних і методичних засад інноваційної педагогічної діяльності, особливостей організації освітнього процесу у закладах вищої освіти; здатність аргументовано відстоювати власну точку зору; відповідь чітка, логічна, послідовна і завершена.
для 2-го і 3-го теоретичних питань	0	Відсутні знання програмного матеріалу.
	1	Немає знань більшої частини програмного матеріалу та головного фактичного матеріалу; результати навчання і компетентності, заплановані програмою, практично відсутні; відповідь на питання білета містить багато помилок, неповна, непослідовна, несамостійна.
	2	Здобувач вищої освіти демонструє початковий рівень знань, умінь і навичок організації та здійснення освітньо-наукової діяльності у закладах вищої освіти в умовах динамічних змін розвитку суспільства, основних засад академічної доброчесності; не аргументує власну точку зору; рівень наявних результатів навчання і компетентностей є недостатнім для подальшої професійної діяльності за фахом; відповідь неповна, несамостійна, безсистемна.
	3	Здобувач вищої освіти демонструє середній рівень знань, умінь і навичок організації та здійснення освітньо-наукової діяльності у закладах вищої освіти в умовах динамічних змін розвитку суспільства, основних засад академічної доброчесності; наявні мінімально достатні для подальшої професійної діяльності за фахом компетентності і результати вивчення навчальної дисципліни; відповідь неповна, з помилками, самостійна.
	4	Здобувач вищої освіти демонструє середній рівень знань, умінь і навичок організації та здійснення освітньо-наукової діяльності у закладах вищої освіти в умовах динамічних змін розвитку суспільства, основних засад академічної доброчесності; наявні достатні для подальшої професійної діяльності за фахом компетентності і результати вивчення навчальної дисципліни; відповідь неповна, самостійна.
	5	Здобувач вищої освіти демонструє достатній рівень знань, умінь і навичок організації та здійснення освітньо-наукової діяльності у закладах вищої освіти в умовах динамічних змін розвитку суспільства, основних засад академічної доброчесності; наявні достатні для подальшої професійної діяльності за фахом компетентності і результати вивчення навчальної дисципліни; відповідь логічна, послідовна, але незавершена.
	6	Здобувач вищої освіти демонструє достатній рівень знань, умінь і навичок організації та здійснення освітньо-наукової діяльності у закладах вищої освіти в умовах динамічних змін розвитку суспільства, основних засад академічної доброчесності; наявні достатні для подальшої професійної діяльності за фахом компетентності і результати вивчення навчальної дисципліни; відповідь чітка, логічна, послідовна і завершена, проте має неточності.
	7	Здобувач вищої освіти демонструє високий рівень знань, умінь і навичок організації та здійснення освітньо-наукової діяльності у закладах вищої освіти в умовах динамічних змін розвитку суспільства, основних засад академічної доброчесності; наявний високий рівень сформованих

	компетентностей і запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, що засвідчують його безумовну готовність до подальшої професійної діяльності за фахом; відповідь чітка, логічна, послідовна і завершена.
--	---

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 90.

Кількість кредитів – 3.

Форма семестрового контролю – екзамен.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти пропустив заняття, він зобов'язаний відпрацювати його й виконати завдання згідно методичних рекомендацій до семінарських занять та самостійної роботи.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Є можливість опанування навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про 15 академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (розповсюджується лише на обов'язкові компоненти освітньої програми або їх частини) перед опануванням даної освітньої компоненти. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

робоча програма навчальної дисципліни, анотація, презентації.

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник. К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.

2. Волошина О.В. Педагогіка інновацій у вищій школі: Навчально-методичний посібник. Вінниця, 2014. 161 с.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Підручник. К.: «Академвидав», 2015. 304 с.
4. Інноваційні педагогічні технології: Посібник / за ред. О.І. Огієнко. К.: Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2015. 314 с.
5. Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі: колективна монографія / За заг. редакцією Г.Л. Єфремової. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2020. 444 с.
6. Інноваційні технології навчання: Навчальний посібник / наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В. К. : НТУ, 2017. 172 с.
7. Лаппо В.В. Педагогічна інноватика: Навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ: НАІР, 2020. 360 с.
8. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 472 с.

Допоміжні:

1. Биков В. Ю. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Зб. наук. праць. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2012. С. 32–40.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : Методичний посібник для студентів магістратури. К. : Центр навчальної літератури, 2011. 382 с.
3. Зайченко Т.В., Теслюк В., Каленський А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : Навчальний посібник. К. : Ліра-К, 2018. 484 с.
4. Ільченко А.М. Філософські засади становлення та розвитку гуманістичної парадигми освіти. *Філософські обрії*: наук.-теорет. журн. / Ін-т філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. Вип. 43. К. ; Полтава. 2020. С. 123-133.
5. Ільченко А.М., Вовк М.О. Стан сформованості мотивації до навчання у здобувачів вищої освіти // *Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії»*. Спеціальний тематичний випуск «Міжнародні челпанівські психолого-педагогічні читання». К.: Гнозис, 2019. №2. Кн. 2. Том I (24). С.219 -226.
6. Ільченко А.М., Подлесна Г.В. Організаційно-методичні засади підготовки майбутніх викладачів вищої школи до роботи в інклюзивному освітньому середовищі // *Humanitarium*. Переяслав-Хмельницький (Київ. обл.); Ніжин (Чернігів.обл.) : Лисенко М.М., 2018. Том 43, Вип. 2 : Педагогіка. С.34-45.
7. Ільченко А.М., Подлесна Г.В. Особливості організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти в процесі вивчення соціально-гуманітарних дисциплін // *Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії»*. Спеціальний тематичний випуск «Вища освіта України в контексті інтеграції до Європейського освітнього простору». К.: Гнозис, 2018. №6. Кн. 2. Том III (81). С.184-194.
8. Ільченко А.М., Шейко С.В. Вища освіта і Болонський процес : навчальний посібник. Полтава: РВ ПДАА, 2014. 316 с.
9. Інноваційна діяльність педагога: від теорії до успіху. Інформаційно-методичний збірник / упорядник Г.О. Сиротенко. Полтава: ПОППО, 2006. 124 с.
10. Коломієць А.М. Лазаренко Н.І. Сучасні методологічні підходи в організації вищої педагогічної освіти. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського* : зб. наук. пр. 2016. № 3. С. 47-52.
11. Луначек В. Е. Основи педагогіки вищої школи : Навчальний посібник. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 252 с.
12. Подлесна Г.В., Ільченко А.М. Шляхи реалізації особистісно-орієнтованого підходу до навчання в процесі формування особистості здобувача вищої освіти // *Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії»*. Спеціальний тематичний випуск «Вища освіта України в контексті інтеграції до Європейського освітнього простору». К.: Гнозис, 2018. №6. Кн. 2. Том I (79). С. 389-400.
13. Сисоєва С.О., Кристопчук Т. Є. Методологія науково-педагогічних досліджень : підручник. Рівне : Волинські обереги, 2013. 360 с.

14. Стефаненко П. В. Теоретичні і методичні основи дистанційного навчання у вищій школі. Дис. докт. пед. наук: Ін-т пед. і психол. АПН України. Київ, 2002. 490 с.
15. Стрельников В. Ю. Дискурсивний аналіз проблематики проектування інтерактивних технологій. Актуальні проблеми сучасного економіко- гуманітарного дискурсу в Україні : зб. матеріалів I Міжнародної науково- практичної інтернет-конференції, 28 квітня 2017 р., м. Кривий Ріг. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2017. С. 18–21.
16. Стрельников В. Ю. Інноваційні технології навчання: доцільність застосування понять. Матеріали наукової конференції професорсько-викладацького складу, наукових працівників і здобувачів наукового ступеня за підсумками науково-дослідної роботи за період 2017–2018 рр. (16–17 травня 2019 р.): у 2-х томах. Т. 2. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2019. С. 98–99.
17. Стрельников В. Ю. Можливості кооперативного навчання для формування й розвитку громадянської культури молоді. Формування громадянської культури в Новій українській школі: традиційні та інноваційні практики: збірник матеріалів конференції / За заг. ред. Г. Л. Єфремової, С. М. Луценко, Л. П. Івашини. РВВ СОІППО, Суми, 2020. С. 174–17.
18. Стрельников В.Ю. Педагогічні основи забезпечення особистісного і професійного розвитку студентів засобами інноваційних технологій навчання. Полтава : РВВ ПУСКУ, 2002. Кн. 1. 295 с.
19. Стрельников В. Ю. Педагогічні основи забезпечення особистісного і професійного розвитку студентів засобами інноваційних технологій навчання. Полтава : РВВ ПУСКУ, 2002. Кн. 2. 230 с.
20. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник для студентів магістратури вищих навчальних закладів непедагогічного профілю. Херсон, 2011. 608 с.
21. Шейко С.В., Колодій О.С., Ільченко А. Філософсько-теоретичні підстави концепції позитивної освіти. *Філософські обрії*: наук.-теорет. журн. / Ін-т філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. Вип. 44. К. ; Полтава. 2020. С. 133-143.
22. Щербяк Ю. Педагогіка вищої школи : навч.посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 304 с.
23. Biggs J., Tang C. Teaching for quality learning at university. McGraw-Hill International, 2011 36 p.
24. De Boer H. et al. Progress in higher education reform across Europe : Governance reform. Enschede : Center for Higher Education Policy Studies. 2010. 695 p.
25. Henard F., Roseveare D. Fostering quality teaching in higher education: Policies and Practices. An IMHE Guide for Higher Education Institutions. 2012. 54 p.
26. Anastasiia Bessarab, Volodymyr Sadivnychi, Alla Ilchenko, Galyna Ripka, Valentyna Shaposhnikova, Elvira Tainel. Development of students' research activity during studying at higher education institutions. Studies of applied economics. Special issue innovation in the economy and society of the digital age. Vol. 39, No. 5 (2021). URL : <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85107275663&origin=resultlist>
27. Kwiek Marek. Knowledge Production in European Universities: States, Markets, and Academic Entrepreneurialism. Peter Lang, 2013. 482 p.
28. Т. Finikov, О. Sharov. Monitoring the integration of ukrainian higher education system into the european higher education and research area. Kyiv, 2014. 136 p.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Збірник наукових праць «Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи». URL : <https://pi.iod.gov.ua/index.php/arkhiv>
2. Проєкт Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років. URL : http://tnpu.edu.ua/EKTS/proekt_koncepc.pdf
3. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року №1556 – VII // Відомості Верховної Ради України, від 19.09.2014р./№37-38/ стр.2716, ст.2004. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
5. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України. URL: <http://profy.nplu.org/lsite/fi>

6. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>